

Kurum : Işık Üniversitesi
Başlık : Erişilebilir Bir Gelecek İçin Engelleri Aşmak
Konuşmacılar : Dr. Elif Süyük MAKAKLI, Prof. Dr. Nuran GÜLERSOY, Arş.Gör. Özge Çelik YILMAZ
Video Adresi : <https://youtu.be/xQpp6moybNo>
Yayın Tarihi : 08.12.2020

Elif Süyük Makaklı: Değerli Katılımcılar, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü kapsamında düzenlemiş olduğumuz Erişilebilir Bir Gelecek İçin Engelleri Aşmak etkinliğimize hepimiz hoş geldiniz. Birleşmiş Milletler tarafından engellilerin toplumsal yaşama tam ve diğer bireylerle eşit katılım sağlamaları kapsamında engellilerin sorunlarına dikkat çekmek, onları daha iyi anlayabilmek için 3 Aralık Dünya Engelliler Günü olarak ilan edilmiştir. Böylesine önemli bir konu sadece yılın bir günü ya da bir haftası değil yaşam boyu hem önemli hem de meslek alanımız içinde bizim çok önem verdiğimiz ana başlıklardan. Bu bağlamda uluslararası akreditede koşullarında da tanımlanan müfredatımızda zorunlu bir ders kategorisinde yer alan Mimari Tasarımda Erişilebilirlik dersinde öğrencilerimizin engellilerin yaşamasına uygun bina ve yerleşme tasarımı becerisi edinmeleri amaçlanıyor. Bu kapsamda Öğretim Görevlisi Özge Çelik Yılmaz Hoca'mızın yürüttüğü derste üretilen öğrencilerimizin çalışmalarını bugün bizlerle paylaşacaklar. Bu çalışmalara geçmeden önce Sayın Profesör Doktor Nuran Gülersoy Hoca'mızın Ayırıştırarak Engeller Aşılabilir mi? başlıklı konuşmasını dinleyeceğiz. Ben, bu anlamlı günde bu etkinliği hazırlayan Nuran Hoca'ma, Özge Hoca'ma ve sevgili öğrencilerimize teşekkür ediyorum. Sözü ilk olarak Nuran Hoca'ma veriyorum. Buyurun Hocam.

Nuran Gülersoy: Teşekkür ederim. Hepiniz hoş geldiniz. Değerli Katılımcılar, Elif Hoca'mızın söylediği gibi 3 Aralık Uluslararası Dünya Engelliler Günü'nde tüm dünyada ve Türkiye'de engelli dostlarımızı bugün bir kez daha hatırlandı. Covid 19 salgınının el verdiği ölçüler içinde dünyada, Türkiye'de çeşitli etkinlikler yapıldı, organizasyonlar düzenlendi. Üniversitemiz de bu etkinliklere kapsamlı programlarla katıldı hatta o kadar kapsamlıydı ki bir güne sığmadı. Biz de zorunlu olarak etkinliğimizi bir sonraki güne bugüne aldık. 3 Aralık Uluslararası Dünya Engelliler Günü, 1992 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda ilan edildi ve takvimlere işlendi. Bugünün amacı sadece engellileri hatırlamak değil engelliler ve yaşadıkları engeller konusunda dünya çapında toplumsal farkındalığı arttırmak. Engellilerin eğitim, sağlık, çalışma hayatında yaşadıkları sorunlara dikkat çekmek. Bir başka ifadeyle onları toplum içinde ayırştırmak değil ayırştırarak değil toplumla bütünleştirmelerini, bütünleşmenin sağlayacak yolları aramak onlar için bir anlamda fırsat eşitliği sağlamak. Yürüyemeyenlerin, göremeyenlerin, konuşamayanların, zihinsel becerilerde farklılığı olanların ve hatta yaşlıların, çocukların yaşadıkları sorunların aslında hepimiz farkındayız. Engelsiz görünen istatistiklerde engelsiz olarak kayıt edilen pek çoğumuz geçici de olsa zaman zaman bu sorunların bazılarını yaşadık bacak kırıklığı falan gibi engellerde. Covid-19 salgın süreciyle birlikte de sokağa çıkamamanın, yürüyememenin sağlığını ne kadar etkilediğini, yaşamımızı ne kadar zorlaştırdığını psikolojik olarak ne kadar etkilendiğimizi gördük. Toplumsal ayırştırmanın gerekçesi ne olursa olsun üzerimizde yarattığı psikolojik baskıyı derinden hissettik ve bugün hâlâ hissetmeye devam ediyoruz.

OECD ve Avrupa Birliği verilerine göre dünya nüfusunun %15'i engelli bireylerden oluşuyor çeşitli engellerden. Bir başka ifadeyle dünyada 1 milyar engelli mevcut. Türkiye'de engelli sayısına ilişkin kesin veri yok maalesef var olanlarda oldukça ilginç ya da değişik kaynaklara baktığımızda çok değişik sayılarla karşılaşabiliyoruz. Türkiye'de ulusal veri sistemine kayıtlı 2 milyon 529 bin 701 engelli görünüyor. Bunların 1 milyon 422 bin 159'u erkek, 1 milyon 107 bin 542'si kadın. Engelsiz Yaşam Derneği web sitesindeki resmi olmayan rakamlara göre Türkiye'deki engelli birey sayısı ise 2.5 milyon değil 9 milyon görünüyor nüfusa oranı da %13 gibi. Avrupa Birliğinde bu konuda çok çeşitli araştırmalar yapılmış. 15-64 yaş arası temel etkinlik sorunu yaşayan engelli sayısı Avrupa Birliği yeleri için 44 milyon olarak saptanmış. Avrupa Birliği lkelerinde ilkokuldan sonra eğitimine devam edemeyen engelli oranı %25. Bu oran İsveç'te %11 Türkiye'de ise %60 görünüyor. Ben yıllar önce İsveç'e ilk gittiğimde sokaklardaki engelli sayısı çok dikkatimi çekti. Çok gençtim o zaman ve o ülkede yaşayanlar için bayağı üzülmüştüm. Neden acaba bu kadar çok sayıda engelli var diye düşünmüştüm ve neyse ki biz de bu kadar çok engelli yok burada sayı çok diye düşündüm. Tabii, çok kısa sürede anladım ki bizinkiler içeride onların ki dışarıda ayırılmadan, ayırılmadan toplumsal yaşamın içinde. Avrupa Birliğinde engellilerin %29.9'u yaklaşık %30'u diyebiliriz yoksulluk sınırının altında görünüyor. Sosyal olarak dışlanmış sayılıyor bunlar Türkiye'deyse bu oran %77 olarak saptanmış. Bir başka istatistik veri de Birleşmiş Milletler Kalkınma Programından aslında bu da şaşırtıcı değil bizim için engelli nüfusun %80'i gelişmekte olan ülkelerde yaşıyor. Bir kentte, sokakta, ulaşım araçlarında, kamusal alanlarda, kamusal yapılarda hatta kendi evlerinin içinde engelliler neler yaşıyorlar, nasıl yaşıyorlar? 2011 yılında yayınlanmış olan TÜİK Nüfus ve Konut Araştırması verilerine göre de engellilerin %70'i yollarda ve yaya kaldırımlarında, %59.5'u yine %60'a yakın alışveriş meknlarında ciddi sorunlar yaşadıklarını, %58.4' kamu binalarında, %66.3'i ise kendi evlerinde, konutlarında erişebilirlik sorunu yaşadıklarını bildirmişler. Evet, engellilerin çok büyük bir kısmı için erişebilirlik en önemli engel. Onlar için yaşamı kolaylaştırmak üzere mimarlar, şehir plancıları olarak bu gerçekleri tasarımlarımızda ne kadar dikkate alıyoruz? Onları ayırılmadan toplumsal yaşamın ne kadar içine katabiliyoruz? Mimarlarımızın eğitimi sırasında onlarda ne kadar farkındalık yaratabiliyoruz? Bu gözle öğrencilerimizin projelerine özellikle bitirme projelerine baktığımızda maalesef kendi öğrencilerimiz için konuşuyorum bu konuda çok da başarılı olmadığımızı gördüm. Bazı projelerde özellikle girişlerde filan bazı rampalar filan var, ama tasarlanan projelerde engellilerin engelsiz olarak yaşamaları pek olası görülmedi bizde ve mimarlık eğitimine zorunlu bir ders koyma kararı verdik bölüm kurulunda ve lisans programına 2 saatlik Mimari Tasarımda Erişebilirlik başlıklı zorunlu bir ders ekledik. Bu dersi vermek üzere de bu konuda çalışmaları olan zge elik Yılmaz arkadaşımızı davet ettik. şimdi öğrencilerimizin bu ders kapsamında yaptıkları çalışmaları izleyeceğiz. Dönem bitmedi dolayısıyla çalışmaları da henüz tam olarak sonuçlanmadı, ama bizi kırmayarak bir ara sunuş hazırladılar bugün için. Sevgili zge'ye hocalarına ve öğrencilerine bu özel çalışma çabaları için çok çok teşekkür ederiz. şimdi sizleri izleyelim bu konuda daha ayrıntılı açıklamayı zge yapacak bizlere. Teşekkür ederim.

Özge elik Yılmaz: Teşekkrlr Hocam. Merhabalar herkese. Mimari tasarımda Erişebilirlik dersi yrtcsym. Dn Nuran Hoca'mızın da açıkladığı gibi Uluslararası Engelliler Günü'yd ve günün anlam ve önemine dikkat çekebilmek adına da ders kapsamında hazırladığımız ğrenci çalışmalarını bugün sizlerle paylaşıyor olacağız. Aslında amacımız engellerle mücadele sürecinde fiziksel alanın yarattığı zorlukları gösterebilmek. Engelli dediğimiz zaman hepimiz fiziksel, zihinsel gibi bir özür aramaktayız. Fakat insan eli değmiş fiziksel mekânlarda her insanın gündelik yaşama katılma bilmesi için bina i mekânlarından kentsel dış meknlara kadar uzanan yapılaşmış çevreye de zorluk çekmeden herkesin eşit bir şekilde erişebilmesine bu çevrede eşit şatlarda kullanabilmesinin önemine dikkat çekmek istiyoruz bugün. Bu kapsamda yapılan çalışmalar da hem 65 yaş üstü bireyleri, 12 yaşın altındaki çocukları fiziksel engelliler ya da elinde valizi olan ya da

bebek arabası taşıyan normal bir insanı da kapsamakta. Bu sebeple de fiziksel mekânın yarattığı zorlukları kamusal mekânları ve farklı bina tipolojilerinin iç mekân tasarımları olarak 2 ayrı ölçekte ele aldık ve farklı engellerin de olduğunu günlük hayatımızda karşılaştığımız bunları da göstermek istedik. Gerçekleştirilen öğrenci çalışmaları da hem kendi buldukları yaşadıkları şehirlerde kamusal mekânları veya yollarının erişilebilirliğini incelemek hem de kendi yaşam alanlarının erişilebilirliğine odaklanmak üzereydi. Amacımız da öğrenci çalışmalarıyla aslında konunun önemini deneyimleyerek yansıtabilmek. Bu yüzden de her öğrenci seçtiği engel doğrultusunda kendi deneyimlerini yansıtan çalışmalar gerçekleştirdi. Bu çalışmaları da iki grupta sizlerle paylaşacağız. Öncelikle dış mekânda gerçekleştirilen çalışmaları sunmak üzere öğrencilere söz vermek istiyorum. Ben sunumu açacağım, sizlerle paylaşacağım. Sanırım ekran görüntüsü yansıdı diye düşünüyorum.

Nisa Özcan: Ben sunuma başlıyorum o zaman hocam merhaba ben Nisa. Bugün size görme engelli bir birey gibi izlediğim rota üzerinde karşılaştığım engellerden bahsedeceğim. Rotamız yani mekânımız Mersin’de Sahil Caddesi üzerindeki kaldırım hattı. Bu kaldırım sahil şeridi boyunca bölünmeden devam ediyor ve Türkiye’deki en uzun bisiklet yollarından birini oluşturuyor aslında. Fakat normalde yayalar için kullanılması gereken bu kaldırımda bisiklet ve motor gibi araçların sürülmesiyle hem görme engelli bir birey için hem de engeli olmayan insanlar içinde tehlike arz ediyor. Yaya yolu olarak ayrılan çok minik bir alan var ve bu alanda da ağaçların, kentsel mobilyaların yani çöp, geri dönüşüm kutusu, otobüs duraklarının bulunması o alanı yürünmez hâle getiriyor. Mecburen bisiklet yolundan yürümek zorunda kalan kör bireylerin yoluna rehberlik edecek herhangi bir şey bulunmuyor ve etrafta sürülen bisiklet, motosikletler kazaya sebep verebiliyor. Bunu engelsiz bir birey olarak da bizzat günlük yaşantım da tecrübeledim. Bunun yanında yolda yürürken zeminde bulunan belediye rögarları, çukurlar ve tümsekler takılıp düşmeye sebebiyet verebiliyor. Trafik ışıklarında herhangi bir dur düğmesi ya da sesli komut sistemi bulunmuyor. Bu engelleri kaldırabilmek için öncelikle o anda tecrübelediğimiz en büyük sorun olan bisiklet yolunun kaldırımdan yola taşınması gerekmektedir. Böylece artık sadece yayalar için kullanılan ve güvenle yürünebilecek olan bu kaldırıma görme engelliler için kısa bir yol eklenmeli ve zemindeki hasarlar düzeltilmelidir. Karşıdan kaşıya geçerken trafik ışıklarına dur butonu, sesli komut sistemi ve yaya geçidine sarı yol eklenmelidir. Kentsel mobilyalar da kaldırımda engel teşkil etmeyecek şekilde konumlandırılmalıdır. Eğer tecrübe ettiğimiz bu engellere gereken çözümleri uygulayabilirsek hayatını karanlıkta geçiren insanların yoluna birer ışık tutmuş oluruz. Engelsiz bir yaşam dileğiyle benim anlatacaklarım bu kadardı. Teşekkür ederim.

Öğrenci: Hepinize merhaba, bugün size görme engelli bir bireyin bakış açısından sokakta yürürken yaşayabileceği zorlukları anlatacağım. Rotamı, babamın işyerinin önünden başlayıp işyerinin deposunda son bulacak şekilde oluşturdum. Bu şekilde oluşturmamın sebebi ise işyerine gelebilecek görme engelli bir müşterinin yaşayabileceklerine ışık tutmaktı. Yürümeye başladığımda kaldırımın yüksekliğinin değiştiğini fark ediyorum ve temkinli yürümeye çalışıyorum. Yoluma devam ettiğim sırada önüme insanların araçlarının konulmasıyla yayaların yolunu işgal eden taşlara hatta çarpıyorum. Yolun ne kadar ortasından yürüdüğümü fark etmeden yoluma devam ederken karşıdan bir araba geliyor. Bana çarpmaması için hızını azaltıp daha dikkatli bir şekilde yoluna devam ediyor. Ancak her şoför bu kadar dikkatli olmuyor tabii ki. Yoluma kaldırımdan uzak bir şekilde devam ediyorum tekrar kaldırımı bulmam ise parkeden bir otomobile çarparak oluyor. Burada iki ana soruna dikkat çekmek istiyorum ve çözüm bulunması gerektiğini düşünüyorum. Birincisi kaldırımların düzensizliği ve süreksizliği sebebiyle oluşan sorunların belediyeler tarafından çözüm bulunması gerektiğini düşünüyorum. İkinci olarak da farkındalığın artmasıyla bu engellerin aşılabileceğine inanıyorum. Teşekkür ederim.

Öğrenci: Merhabalar, sesim geliyor değil mi Hocam? Ben size bugün yürüme engeli olan insanların sokakta yaşadığı sorunlardan bahsetmek istiyorum. Erişebilir olmayan çevre koşulları yüzünden birçok tekerlekli sandalye kullanan insanlar maalesef yardım almadan yolda ilerleyemiyor. Tekerlekli sandalye kullanmak durumunda olan insanlar bir şekilde kendi yaşadıkları mekânlarda iyileştirmeler yaparak mümkün olduğunca kendi yaşam standartlarını yükseltmeye çalışıyor. Benim projemde engelli bir bireyin oluşturduğu lokasyonda yardım almadan ilerlemesi pek mümkün görünmüyor. Evinden çıkarken ilk fotoğrafta görülen yüksek merdivenler mevcut ama binada engelli asansörünün olması yardımsız ilerlemesini sağlıyor. Daha sonra karşılaştığım sorun engelli asansöründen indikten sonra yaklaşık 50 cm bir yükseklik bulunması, %4 eğimli rampanın olması gerekirdi normalde rahatça hareket edebilmek için. Kaldırımların en büyük sorunlarından birisi rampasız iniş çıkışın olması ve rampaların eğimlerinin fazla olması. Normal standartlarda %4 rahatça çıkabilmeyi sağlıyor, %5 uygun, %8 yardım ile %12'den fazla ise tehlikeli yani düşme tehlikesi bulunuyor. Daha sonra dar yapılmış kaldırımlar üzerinde tabela olanlar, pano bulunan kaldırımlar, elektrik direği dikilen kaldırımlar veya kazılmış veya yeniden yapılmış veya yapılmamış bozuk kaldırımlar tekerlekli sandalye kullanan insanlar için çok büyük problem. Aslında kaldırımları olabildiğince geniş, önünde engel bulunmayan, alçak olarak tasarlamak onlara engelsiz bir yaşam sunar. Teşekkür ederim dinlediğiniz için.

Batuhan Osman Bulut: Ülkemizdeki nüfusun yaklaşık 10 milyonu engelli her gün zorlu yollarla mücadele ediyorlar. Ben onları anlayabilmek için yarım saat boyunca sokakta yürüyüş yaptım. Rotamı İstanbul Beykoz'da sahile inmek isteyen biri gibi oluşturdum. Yola çıkmadan önce tekerlekli sandalyenin ölçülerini araştırdım daha sonra yürümeye başladım. Kaldırımlar zaten dar ve büyük gövdeli ağaçlar ile daha da daralıyor. Yol üstündeki ağaçlar kaldırımı daha da daraltıyor kaldırım tekerlekli sandalyenin geçemeyeceği kadar dar. Rampalar her kaldırımın iniş ve çıkışlarında var. Bu direkler kaldırımın tam ortasında ve yürüyen insanlar için bile zor. Sonunda sahile ulaştık ancak tekerlekli sandalye kullanan ve sahile inmek isteyen birisi bu yollarda çok zorlanacak. Hatta zaman zaman kaldırımlar dar olduğu için yola inmek zorunda kalacak. Ben bu çalışmayı tekerlekli sandalye kullanan insanlar için onların sokakta yaşadığı mücadeleyi anlayabilmek için yaptım. Karşılaştığım genel problemler büyük gövdeli ağaçlardı. Kaldırımların genişlemesi veya yol kenarındaki ağaçların buna daha uygun seçilmesi buna çözüm olabilir. Cadde aydınlatması ise yerden çıkan direkler yerine binalar arasında kurulabilir. Ayrıca engelli rampasının önünde park yapmak gibi bireysel hatalarımıza da dikkat etmemiz gerekiyor. Teşekkür ederim.

Janset Sezen: Öncelikle merhaba ben Janset Sezen. Antalya Konyaaltı'nda bebek arabasıyla sahile ulaşmak isteyen bir kullanıcının rotası boyunca karşılaştığı engelleri gözlemledim. Bu engeller sembolik olarak bebek arabası engeli seçilmesine rağmen aslında bu rotayı ve o mekânı kullanan her kullanıcı için geçerli olduğu söylenebilir. Sahil mekânları özellikle Antalya gibi bir şehirde oldukça kalabalık potansiyeli olan turistik açıdan da önemli yer tutan açık alanlardandır. Bu nedenle sahil şeridi kullanıcıları engelleri gözlemek için uygun bir mekân oldu. Karşılaşılan engeller başlıca yaya geçitlerinin olmaması, bozuk kaldırımlar, durakların tüm kaldırımı kaplaması gibi kentsel tasarımlar açısından problemler teşkil eden sorunların giderilmesi buna bir önerim olacaktır. Bu gibi günlük hayatta sıkça karşılaşılan engellerin dışında aslında sahil gibi bir alanda denize ulaşım için herhangi bir rampa bulunmaması sadece bebek arabası için değil orayı kullanan tüm kullanıcılar için sorun teşkil etmektedir. Her gün karşılaştığımız engellerin bazılarımız için aslında büyük problem olduğunu unutmayalım, duyarlı olalım diyorum ve teşekkür ederim.

Furkan Berke Özkara: Merhaba ben Furkan Berke Özkara. Benim karşılaştığım engeller ben bebek arabası sürerken karşıma çıktı. İlk önce evden çıktığımda bizim sitenin hemen girişinde olan kaldırımda yürürken karşıma duba ve birkaç demir kapak karşıma çıktı. Onları aşabilmek için ➔

mecburen araba yoluna girmek zorunda kaldım. Tekrar aynı yolda devam ederken bu sefer bir güvenlik kulübesi için yine kaldırımın ortasına bir merdiven yerleştirmişler ve bu merdiveni de tekrar geçebilmek için mecburen araba yoluna girmek zorunda kaldım. Yine aynı yolda devam ederken bu sefer kaldırımın daralarak bittiğini nedensiz yere bittiğini gördüm ve karşıda bir merdiven bulunuyordu o merdivene gitmek istedim ve yine tabii maalesef araba yoluna girdim. Merdivene ulaştığımda aşağıya inecek herhangi bir yokuş bulamadım o yüzden aşağıya da inemedim bebek arabasını taşımak zorunda kaldım. Ondan sonra siteden çıktığımda bu sefer dışarı çıkıp markete doğru giderken kaldırımda bu sefer bir elektrik direği ve ağaç karşıma çıktı. Orada da yol çok dardı o yüzden mecburen yine arabaların yoluna çıkmak zorunda kaldım. Karşılaştığım tek olumlu şeyse bu sarı trafik lambası ışığı olabilirdi. Teşekkürler.

Begüm: Herkese merhaba ben Begüm. Size bugün Mersin sokaklarında yetersizlik hakkında bilgi vermek istiyorum. Benim bisiklet aracını seçmemdeki amacım günlük hayatta sıkça kullandığım bir araç olması özellikle pandemi sürecinde toplu taşıma kullanmadığımız bir dönemde bisikleti markete giderken çokça tercih ediyorum. Öncelikle bisiklet sürmek bir engel değildir fakat karşılaştığımız şartlar engelli haline geliyor. Peki, bisikletle markete giderken ne gibi şeyler yaşadım? Öncelikle bisikleti balkonda tutuyorum çalınma ihtimaline karşı ve evden siteye indirmek için asansör kullanmam gerekiyor. Asansörün darlığı ve asansörden indikten sonra ki merdivenler kot farkından dolayı merdivenler beni oldukça zorluyor. Sokağa çıktığımdaysa merdivenlerin yanında düzlük düz eğimli alan oluyor. O benim için bir avantaj. Onun dışında karşıdan karşıya geçerken yaya yollarında da eğimli ve düzlük alanlar ayrılmış oluyor. Bu da bizim için bir avantaj haline geliyor. Kaldırımlarda sıkça eğimli alanlar bulunuyor fakat bazı kaldırımlar inşaat halindeyken zarar görmüş oluyor ve sonrasında üstü kapatılmamış olduğu için o eğim bizim için bir dezavantaja dönüşmeye başlıyor. Onun dışında kaldırımdan giderken anlamsızca üstü kapatılmamış boşluklar olduğunu, direkler olduğunu, ağaçlar olduğunu fark ediyorum. Bu da yönümü sağlayamamak konusunda bir dezavantajlık veriyor. En son markete ulaştığımda da toplu alanlarda bisikleti park etmek için hiçbir alan bulamıyorum. O yüzden rastgele bırakıp içeri girmek zorunda kalıyorum ve en son tekrar eve döndüğümde aynı işlem gerçekleştiği için merdivenler asansör benim için çok büyük bir sıkıntı arz ediyor. Benim önerilerim öncelikle kaldırımlarda sıkıntı olduğu için bir bisiklet yolu olması ana caddelerde ve bizim onu kullanıyor olmamız. Bu hem aynı zamanda tekerlekli sandalyeli insanlar için hem de bebek arabası sürenler için bir kullanım alanı sağlayacak bize. Onun dışında ortak alanlarda bir motoru ve bisikleti park etmek için alan olması da bizim için iyi olur diye düşündüm. Teşekkür ederim.

Özge Çelik Yılmaz: İç mekân dış mekânda yaptığımız çalışmalar bu konularla bu konuları kapsıyor. Şimdi de iç mekân çalışmalarını sizlerle paylaşacak arkadaşlar.

Öğrenci: Merhaba ben evde görme engelliği canlandırdım. Video da apartman girişinden başlıyoruz ve antreden asansöre doğru gidiyoruz. Asansörde katımı Braille alfabesi sayesinde buldum. Buradan iç mekâna doğru gidiyoruz. İç mekânda antreden mutfağa giriş yapıyorum. Mutfaktan bir bardak su alıp, su içmeye çalışıyorum dolaplar yeterli yükseklikteydi. Bir sıkıntı yaşamadım. Buradan balkona çıkıyorum. Balkona çıkarken oradaki balkon arası çıkıntı beni zorladı biraz daha sonra kapıya doğru gidiyorum. Antreye geldikten sonra da misafir odasına geçiş yapıyorum. Misafir odası yeterli genişlikteydi ve yeterli manevra alanına sahipti. Oradan antreden tekrar salona geçiyorum .Buradaki malzemelerin, mobilyaların sivri köşeli olması beni gerdi ve korkuttu açıkçası. Buradan daha sonra gece mekânlarından banyoya geçiş yapıyorum. Banyoda elimi yıkıyorum ve tekrar çıkıyorum aynı koridordan burada çıkış kapısında videom sonlanıyor. Analiz yaptığım evde genellikle iyi yönleri ve kötü yönleri olarak tasarım kartında sıraladım. Mutfak dolapları yeterli yükseklikte, koridor genişlikleri yeterli, binaya ve eve giriş kapısı yeterli genişlikte,

asansördeki kat sayıları Braille alfabesi ile yazılmış. Kötü özellikleri; zeminin kaygan parkeyle döşenmesi, banyoda tutunma yeri olmaması, ev planının doğrusal olmaması. Tasarım rehberi olarak da önerilerde bulundum. Ev planı sirkülasyonu doğrusal olacak şekilde tasarlanabilir. Döşeme kaymayı engelleyecek sürtünme katsayısına sahip malzemedan yapılabilir. Banyoda tutunma yerleri olabilir. Görme engellileri canlandırırken diğer duyularımı olabildiğince çok kullanmaya çalıştım. Fakat bazı durumlarda bu yeterli olmuyordu. Bu durum çaresiz ve yetersiz hissetmeme sebep oldu. Artık görme engelli insanlara karşı daha iyi empati kurabileceğimi düşünüyorum. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Yasin: Merhabalar ben Yasin. Görme engelliler için iç mekânda bir çalışma gerçekleştirdim ve bu çalışmada değindiğim noktaları çektiğim videoda sizlerle paylaştım. İyi seyirler. İzlediğiniz için teşekkürler. Görme engelliler için bazı sorunlar çok fazla göze çarpıyor. Tasarladığım bu karta da neden bu engeli seçtiğimi ve görme engelliler için evde onları nasıl daha iyi rahat ettirebilirize çözüm aradım. Teşekkür ederim.

Tutku Ogunc: Merhaba ben Tutku. Görme engelli bireyi anlayarak evde karşılaşıcağı sorunları size göstermek istiyorum. Apartman girişinde eve ulaşmak için asansörsüz üç kat çıktım ve kendi kapımı bulmak için çok zorlandım. Göremediğim kot farklılıkları düşmeme sebep oldu. Burada evin içinde kapı açılmasıyla birlikte bazı zamanlar zorluk çıkardı ve kot farklılıkları sirkülasyonu engelledi. Kapı kolunun yüksek olması da burada bir engeldi. Buradaki sivri köşeler tehlike arz etti. Mutfığa ulaştığım da dolapların tutma yönleri beni zorladı. Ayrıca alanın darlığı da karşılaştığım sorunlardan biriydi. Bulaşık makinesini kullanamayacak olduğumu fark ettim. Odadan odaya geçerken zemin doku farklılığı sebebiyle ayağım kaymıştı. Bunlarla birlikte baktığımızda önerilerim oldu birkaç tane. Odalar arası geçişlerde doku farklılığını engelleyebiliriz, kot farklılıklarını ortadan kaldırabiliriz ve elektrikli aletleri özel alfabeyle destekleyebiliriz, apartmandan kat aralarını belli edecek özel işaretler ekleyebiliriz, kuvvet yüksekliği azaltılıp destek noktaları koyabiliriz, dolap kulpları kolayca tutulabilir tasarlanmalı ve doğru yönde açılmalıdır. Benim tanık olduğum durumlar bunlardı dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Gonca: Merhabalar ben Gonca. Projem için seçtiğim engel iç mekânda görme engelli olmak. Görme engelli bireyleri biraz olsun anlayabilmek için bu engelleri gözlerimi kapatıp kendim deneyimledim. Öncelikle ilk karşılaştığım engel bina girişinde çok fazla merdiven olması ve binada asansör olmaması oldu. Eve girişte kapı eşiğinin yüksek olması takılıp düşmelere sebep olabilir. Antrenin dar olması bastonla rahat hareket etmemi engelledi. Banyoda karşılaştığım engeller; yine girişte kapı eşiğinin yüksek olması engeli burada da var. Banyodaki üst dolapların yüksek olması tuvaletin alafranga olması bir engel değil ama yakınında tutunma yeri olmaması sorun yaratabilir. Duş teknesinin fazla yüksek olması, antredeki portmantonun kapaklarının sürgülü olmaması. Salonda karşılaştığım engeller; mobilyaların dağınık şekilde yerleştirilmesi yürüme rotasının sürekli değişmesine sebep oluyor. Mobilya kenarlarının sivri ve sert olması, zeminin kaygan olması, halıların duvardan duvara olmaması. Mutfakta karşılaştığım engeller; mutfak dolaplarının kapaklı olması, mutfakta hareket etme alanı masa ve benzeri eşyalar yüzünden oldukça küçülmüş, üst dolapların yüksek olması belirli bir noktadan sonra erişimi engelliyor. Belli bir noktaya kadar erişilebiliyor ama sonrası için destek gerekiyor. Zeminin kaygan olması ev içinde merdiven olması ve bir de bu merdivenin dar olması büyük bir engel. Yatak odasında karşılaştığım engeller; gardırobun duvara gömme olmaması, hem hareket alanını küçültüyor hem de çarpıp yaralanma riski oluşturuyor, odadaki mobilyaların köşelerinin sivri ve sert olması. Benim bu engellere çözüm önerilerim; Evde gereksiz eşyalar kullanılıp hareket alanı küçültülmemeli, evdeki mobilyalar dağınık yerleştirilmemeli, eğer evde merdiven var ise merdivenin ilk ve son basamağına farkındalık için belirleyici işaretler konulmalı, kullanılacak halılar duvardan duvara olmalı, tüm odayı kaplamalı.

Görme engelli kişinin hangi odada olduğunu daha rahat anlayabilmesi için odaların zeminlerinin farklı dokularda olmalı, tüm dolap kapakları sürgülü olmalı, mobilyaların kenarları oval ve yumuşak malzemedir olmalı, kapı eşiklerindeki basamaklar kaldırılmalı tüm zeminlerin yükseklikleri eşit olmalı, zeminde kullanılacak malzeme kesinlikle kaygan olmamalı, sıcak soğuk su ayarını rahatça anlayabilmek için bataryaların üzerine kabartmalı işaretler olmalı. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Öğrenci: Öncelikle merhaba sesim geliyor mu? Ben evimizin içinde tekerlekli sandalye kullanmak zorunda kalsaydık hangi sorunlarla karşılaşacağımızı apartman girişinden evin banyosuna kadar deneyimlemek istedim. Burada apartman girişinde gördüğümüz çok fazla bir eğim var ve sağ tarafta yaya girişi için bir yer var. Burası tekerlekli sandalye için uygun bir alan değil ama apartman girişindeki alan tekerlekli sandalyenin geçişi için gayet yeterli. Evin girişindeki yüksek mermer yüzünden içeriye giriş engelleniyor tekerlekli sandalyenin. Mutfakta da lavaboya uzanmak alttaki dolaplar yüzünden engelleniyor tekerlekli sandalyenin girebileceği bir alan yok. Üst dolaplara tekerlekli sandalyede uzanmak çok zor ve kulpları yüzünden de erişim daha da imkânsızlaşıyor. Evin içindeki üst raflara ulaşmak çok daha zor ama alt taraftakilere çok daha rahat erişebiliyoruz ama kapak stili yine bizi engelliyor. Burada banyoda yine giriş kısmındaki mermer bizim içeriye girmemizi engelliyor. Buradaki yine alt taraflarda oluşan dolaplar musluğa erişmemizi ve üst dolaplara erişimimizi engelliyor. Küvetin yüksek olması ve içeride dışarıda bir destek olmaması içeriye girişimizde ve içerde bulunurken de rahat hareket etmemizi engelliyor. Yatağın yüksekliği tek başımıza yardım almadan oraya çıkmamızı engelliyor. Bunlara çözüm olarak apartman girişindeki eğimi daha da az bir hâle getirip, oradaki genişliği arttırabiliriz. Evin içinde mutfak ve banyo dâhil olmak üzere alttaki dolapların bazılarını eleyebilirsek oraya tekerlekli sandalyenin girebileceği alanlar oluşturabiliriz. Banyoda da küvetin içine dışına tutanak tutmak için bir yerler yaparsak hem içinde hem dışında destek almadan da rahatça hareket edebiliriz. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Enis: Merhabalar ben Enis. Bugün sizlere çocukların ev içerisindeki erişebilirliğini sunacağım. Dış mekândan iç mekâna girişten başlayalım ilk önce. Buradaki merdiven yükseklikleri ve asansör girişinde pek fazla bir sorun teşkil etmiyor, bir sorun gözüküyor. Ama iç mekân girişi montları asmak için askılıkta yükseklik göze çarpıyor ve yükseklik sorun teşkil ediyor. Gececek olursak oradaki muslukların yerleri güzel konumlandırılmış ve bir sorun teşkil etmiyor. Yatağa gelecek olursak da sorun yok. Tekrardan gelecek olursak da klozetlerin yükseklikleri güzel gözüküyor, ama aynada bir sorunla karşılaşılıyor. Burada ayna boyu yüksek gözüküyor bir sorun teşkil ediyor. Salondaki dolaplarda bir sorun teşkil etmiyor açılış yönünde ve yüksekliğinde bir problem yok, ama mutfak dolaplarına gelirsek yüksek mutfak dolapları göze çarpıyor ve sorun teşkil ediyor su almayı zorlaştırıyor. Buzdolabı ve kiler kapaklarını açarken de pek sorun yaşamıyorlar ve istediklerini bir şekilde alabiliyorlar, bir sorun teşkil etmiyor. Diğer dolaplara bakarsak da burada yüksek dolap kapakları kullanılmış bunlara erişimi zorlaştırıyor. Koridor ve salon girişleri güzel konumlandırılmış bir sorun teşkil etmiyor. Bu şekilde alanı daha iyi yönetmek için bu şekilde düşünüldü. Masaya geçişte de bir sorun gözüküyor yüksek değil. Sandalye ve masanın yüksekliği güzel konumlandırılmış bir sorun gözüküyor. Ama tekrar gelirsek küvetin yüksekliği çok fazla olmuş ve bir sorun teşkil ediyor. Oturma yeri var bu iyi bir şey. Pandemi sürecinden dolayı evde daha fazla süre geçiren çocuklar için farkındalık yaratmak amacıyla ben bunu yapmak istedim. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Merve: Merhaba ben Merve. Benim yöneldiğim konu bizim evde sıkça kalan anneannemin ve onun yaş aralığındaki insanların ev içinde yaşadığı sorunlardı. Anneannem bizim evimize gelip pek çok kez kaldığı için yaşadığı problemleri görüyorum. Bunlar girişe ulaşmak için uzun yürüme yolu,

girişler tutunma yeri yoksunluğu ve tutunma yerleriydi. Ev içine girdiğimizde ise girişler eşyalar tarafından engellenmişti. Masa yüksekliği, pencere yüksekliği, mutfak dolapları yükseklikleri gibi erişim sorunları vardı. Ayrıca yüksek küvet ve tutunma yeri olmayan lavabo abdest almasını zorlaştırıyordu. Çözüm olarak girişlere ve tuvalete tutunma yerleri eklemek, girişlerdeki eşya engellerini kaldırmak, masa ve sandalye boyutunu ayarlamak, onun ulaşabileceği raflar oluşturmak gibi çözümler düşündüm. Onunla corona dönemi hakkında kısa bir röportaj yaptığımda ise günlük alışverişini yapmaktan çok keyif duyduğunu ama artık korktuğu için yapamadığını söyledi. Dolayısıyla çocukları alıp ona bırakıyor ve hep evde kalmak zorunda kalıyor. Bu durumda onu rahatsız ediyor. En çok karşılaştığı sorunlar ise eğimli bina girişleri olduğunu söyledi. Eğimli bina girişlerinde yardım almadan geçmesi çok zordu. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Öğrenci: Merhaba ben evimize gelen bir yaşlının karşılaşılabileceği zorlukları deneyimlemek istedim ve bu engeli seçme sebebim anneannem ve dedemin bizim eve geldiklerinde yaşadıkları zorlukları görmem yüzündendi. Onların yaşadıkları zorluklara çözüm üretmek istedim. Şimdi size girişten başlayarak ev içindeki yaşlıların deneyimlerini aktaracağım. Girişte dönen bir merdiven var ve dik. Bu basamak genişliği merdiven kolunun efektif kullanabilmek için yeterli değil. İşte yeterli olan duvar kısmına merdiven kolu gibi tutunacak bir yer eklenmeli ve en azından duvara dayanarak çıkmak zorunda kalmayacaklar. Asansör olmadığı için en azından sahanlık kısmına dinlenmek adına oturma alanı açılır kapanır bir mobilya eklenebilir. Aynı sistem duş içi içerisinde de geçerli sağ altta eskizini görebilirsiniz. Diğer bir sorun banyonun dar olması ve hâlihazır da tekneli duşa kabine giriş için tutunacak bir kulp yok dışarıda o yüzden bizim yardımımızla giriyorlar. Duşa kabinin dışta tutunacak kulpları eklenmeli ve duşa kabinin içindeki duş başlığı çocuklar ve yaşlılar için oldukça yüksek. Bunun içinde düşey doğrultuda boyunun ayarlanabilir olmasını sağlayan bir aparat geliştirilebilir diye düşünüyorum. Aynı zamanda banyoda küçük bir havalandırma penceresi var ve doğal ışık almıyor. Bu çok tercih edilebilir bir durum değil. Mutfağa gelirse üst raflar ortalama boyda olan kimseler için bile erişilebilir değil ve yemek masası sirkülasyon için dar. Genel olarak videoda görebileceğiniz gibi parkeler çok kaygan biraz daha tutunma sağlayan bir malzeme seçilebilir. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim. Şimdi videoya geçebiliriz.

Özge Çelik Yılmaz: Aslında bu çalışmalar günlük hayatımızda engel olarak görmediğimiz fakat basit konuların bile bir gün büyük bir problem olabileceğini bize göstermektedir. Çalışmalarımız bu şekilde bize bu fırsatı sunduğunuz için ve bizi dinlediğiniz için de teşekkür ederiz.

Elif Süyük Makaklı: Biz çok teşekkür ediyoruz hem size hem de öğrencilerimize. Hem bu konudaki farkındalığımız hem mesleki alanda konunun önemi ve sorumluluklarımız anlamında çok önemsedığımız bir konu. Emeği geçen herkese çok teşekkürler Nuran Hoca'm, Özge Hoca'm ve sevgili öğrenciler, değerli katılımcılar siz de katıldığınız için teşekkür ederiz. Var mı Hoca'm söylemek istedikleriniz?

*** Video burada sona eriyor. ***